

UNIVERZITET U NOVOM SADU
PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET
DEPARTMAN ZA FIZIKU

- DIPLOMSKI RAD-
TRANSPORT NERVNIH IMPULSA KROZ NEURON

MENTOR
AKADEMIK, PROF. DR JOVAN ŠETRAJČIĆ

KANDIDAT
BILJANA SPIRKOSKA

Novi Sad, 2013. godine

SADRŽAJ:

UVOD	1
1. PROVODLJIVOST NERVNOG SISTEMA	2
1.1. Fizičke osnove membranskog potencijala	2
1.1.1. Biološka membrana	2
1.1.2. Membranski potencijali prouzrokovani difuzijom	3
1.1.3. Odnos difuzionog potencijala i koncentracione razlike – Nernstova jednačina	3
1.1.4. Difuzioni potencijal za propustljivost membrane za nekoliko različitih jona	4
1.2. Ravnotežni potencijal sa stanovišta fizike	4
1.3. Fizika prenosa supstance (jona) kroz membranu	7
1.4. Membranski potencijal nerava	9
1.4.1. Aktivan transport natrijumovih i kalijumovih jona: Na^+ - K^+ pumpa	9
1.4.2. Isticanje kalijuma i natrijuma kroz nervnu membranu	9
1.4.3. Poreklo normalnog membranskog potencijala	9
1.5. Proračun membranskog potencijala	11
1.6. Fizika natrijumsko- kalijumske (Na^+ - K^+) pumpe	14
1.7. Nervni akcioni potencijal	14
1.7.1. Akcioni potencijal	14
1.8. Propagacija akcionog potencijala	16
1.8.1. Prostiranje akcionog potencijala	16
1.9. Električni događaji za vreme ekscitacije neurona	17
1.9.1. Membranski potencijal mirovanja some neurona	17
1.9.2. Razlike u koncentraciji jona na stranama membrane some neurona	18
1.9.3. Ravnomerna raspodela potencijala unutar some	18
1.10. Nastanak postsinaptičkog potencijala	19
1.10.1. Prostorna sumacija u neuronima – prag za paljenje	19
1.10.2. Vremenska sumacija	19
2. SUPERFLUIDNOST I SUPERPROVODLJIVOST	20
2.1. Nastanak superfluidnog kretanja	20
2.2. Superfluidni transfer naelektrisanja – superprovodljivost	21
3. SUPERPROVODLJIVOST I AKTIVNI TRANSPORT NEURONA	23
3.1. Superfluidnost neuronskog impulsa	25
ZAKLJUČAK	26
LITERATURA	27

Kratka biografija autora

Rođena 27.7.1984. u Kninu, država Hrvatska. Prvo polugodište prvog razreda završila u Splitu (Hrvatska). Nadalje do četvrtog razreda školu pohađala u Tivtu, država Crna Gora, sa izuzetkom drugog polugodišta trećeg razreda koji je pohađala u Polikastru u Grčkoj (odlazak preko Crvenog krsta).

Od 1995 živi u Novom Sadu, gde je od petog do osmog razreda pohađala osnovnu školu „Ivo Lola Ribar“. Završila je gimnaziju „Isidora Sekulić“, prirodno-matematički smer. Zatim je 2003 godine upisala prirodno-matematički fakultet, odsek za fiziku, smer medicinska fizika.

Novi Sad, 26.03.2013.

Biljana Spirkoska

UNIVERZITET U NOVOM SADU
PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET
KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

- Redni broj
RBR
- Identifikacioni broj:
IBR
- Tip dokumentacije:
Monografska dokumentacija
TD
- Tip zapisa:
Tekstualni štampani materijal
TZ
- Vrsta rada:
Diplomski rad
VR
- Autor:
Biljana Spirkoska, br. dos. 278/03
AU
- Mentor:
*Akademik Dr Jovan Šetrajčić,
redovni profesor, PMF, Novi Sad*
MN
- Naslov rada:
Transport nervnih impulsa kroz neuron
NR
- Jezik publikacije:
Srpski (latinica)
JP
- Jezik izvoda:
Srpski
JI
- Zemlja publikovanja:
Srbija
ZP
- Uže geografsko područje:
Vojvodina
UGP
- Godina:
2013
GO
- Izdavač:
Autorski reprint
IZ
- Mesto i adresa:
*Prirodno-matematički fakultet,
Trg Dobiteja Obradovića 4,
21000 Novi Sad*
MA
- Fizički opis rada:
(6,33,8,1,10,3,1)
FO
- Naučna oblast:
Fizika
NO
- Naučna disciplina:
Fizika ljudskog organizma
ND
- Predmetna odrednica / ključne reči:
*akson, membranski potencijal nerava,
superfluidnost, superprovodljivost*
PO
- Čuva se:
*Biblioteka Instituta za fiziku,
PMF Novi Sad*
- Izvod:
*U radu je opisano provođenje nervnog
sistema, tačnije transport nervnih impulsa
kroz neuron. Ono je opisano sa stanovišta
fiziologije i fizike. Oblast fizike koja se do
sada bavila ovom temom bila je
termodinamika. U ovom radu se provođenje
nervnih impulsa pokušava objasniti preko
superfluidnost i superprovodljivosti. Data je
paralela između superprovodljivosti i
aktivnog transporta neurona.*
- Datum prihvatanja teme od strane Veća:
01.11.2012.
- DP
16.04.2013.
DO
- Članovi komisije:
- Predsednik:
*Prof. dr Miroslav Vesković
red. profesor, PMF, Novi Sad*
- Članovi:
*Akademik, prof. dr Jovan Šetrajčić
red. profesor, PMF, Novi Sad
Prof. dr Olivera Klisurić
red. profesor, PMF, Novi Sad*
KO

UNIVERSITY OF NOVI SAD
FACULTY OF SCIENCES
KEY WORDS DOCUMENTATION

- Accession number:
ANO
- Identification number:
INO
- Document type:
Monograf type
DT
- Type of record:
Printed text
TR
- Contents Code:
Diploma work
CC
- Author:
Biljana Spirkoska
AU
- Mentor:
Academician, Prof. Dr. Jovan Šetrajčić
MN
- Title:
Transport of nerve impulses through the neuron
NR
- Language of text:
Serbian
LT
- Language of abstract:
English
LA
- Country of publication:
Serbia
CP
- Locality of publication:
Vojvodina
LP
- Publication year:
2013.
PY
- Publisher:
Autor's reprint
PU
- Publ. place:
*Novi Sad,
Faculty of Sciences,
Department of Physics,
Trg Dositeja Obradovića 4*
PP
- Physical description:
(6,33,8,1,10,3,1)
FO
- Scientific field:
Physics
SF
- Scientific discipline:
Physics of human body
SD
- Key words:
*axon, membrane potential of nerve,
superfluidity, superconductivity*
KW
- Holding data:
*Library of
Faculty of Sciences,
Department of Physics, Novi Sad*
HD Note: N
- Abstract:
In this work a conduction of nervous system is described, namely the transport of nerve impulse through neuron. It is described from the aspect of physiology and physics. The area of physics that dealt with this subject until present was thermodynamics. In this work the conduction of nervous impulse is tried to be explained by superfluidity and superconductivity. A parallel is drawn between superconductivity and active transport of neurons.
- Accepted by the Scientific Board on:
01.11.2012.
ASB
- Defended:
16.04.2013.
DE
- Work defend board:
- DB President:
*Prof. Dr. Miroslav Vesković
Full Professor, Faculty of Sciences,
University of Novi Sad*
- Member:
*Academician, Prof. Dr. Jovan Šetrajčić
Full Professor, Faculty of Sciences,
University of Novi Sad
Prof. Dr. Olivera Klisurić
Full Professor, Faculty of Sciences,
University of Novi Sad*